ԲԻՒԶԱԿՆ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԻԹ. ՏԱՐԻ **26** ՕԳՈՍՏՈՍ **1906** ԹԻՒ **31**

Ի՞ՆՉ Է "ՈՂՈՒԷԹ„Ը

ՕՐԻՆԱԿԱՆ

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

×

Դիւրմատուելի նոր կանոնադրութեան համաձայն չէքեր, ի տեսութեան վճարելի փոխանակագիրներ ու ոսկեթներ 20 փարա դրոշմի տուրք պիտի վճարեն։

Չէք ու փոխագիր ամէն առևտրականներու ծանօթ են, բայց ոսկեթէթը հրապարակին վրայ սակաւադէպ գործառնութիւն մը ըլլալուն համար դուցէ ոմանք անոր վրայ տեղեկութիւն չունենան։

Երբ փոխադիր մը չընդունուիր կամ օրին չի վճարուիր, կրողը զայն ըստ օրինի բռօթէսթօ ընելէ վերջ իր դրամը կը գանձէ այդ փոխագիրը քաշողին կամ անոր փոխանցողներէն մէկուն վրայ նոր փոխագիր մը քաշելով։ Այս նոր փոխագիրին ղրուեք կ'ըսեն (Առ. Օր. 134—135)։ Առևտր. Օրէնքի 134 յօդուածին մէջ թէեւ փոխադիր մը չընդունուելուն առթիւ ոսկեթէթ կը քաշուի եւայլն ըսուած է, սակայն փոխագրին օրին չվճարուելու պարագային ալ բռօթէսթօ ընելէ վերջ ոսկեթէթ մը քաշելու կարելիութիւնն ինքնին կը հասկցուի։ Օրէնքը կը տրամադրէ որ փոխագիր մը բռօթէսթօ ընելէ յետոյ, կրողը անմիջապէս դատ կը բանայ անոր չընդունուե-

լուն կամ չվճարուելուն պատասխանատուները ճշտելու համար։ Սակայն առեւտրական գործառնութիւններու էական յատկութիւններէն մին տրագութիւնը ըլլալուն համար՝ փոխգիր կրողը վերոնշանակեալ պարագաներուն մէջ բռօթէսթօ ընելէ յետոյ ոըթռէթթ մը կը քաշէ դէռ պատի չը ձեռնարկած։ Ցետոյ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ դատ կը բանայ։ Եթէ իր ոըթռէթթը ընդունուի եւ վճարուի, այն ատեն դատը չարունակելու տեղի չի մնար. իսկ հակառակ պարագային կը չարունակէ դատը եւ իր իրաւունքը դատարանին վճիռովը կը գանձէ։

Ոըթռէթթը չորս տարբերէ կը բաղկանայ (Առևտ. Օր. 136—140)։

1. Փոխգիրին գումարը։

2. Չընդունուելէն կամ չվճարուելէն յառաջ եկած ծախքերը։

3. Անցած օրերուն տոկոսը։

4. Փոխանակագրին տարբերութիւնը։

Փոխգրին գումարը ծանօթ ըլլալով անվիճելի է։ Այդ գումարին վրայ կ՝աւելցնեն հետեւեալ ծախքերը. — Բռօթէսթօյի, միւպաշըրի, յանձնակատարութեան, վկայագրի, միջնորդէքի, դրոշմի, թղթատարութեան համար ծախսուած դրամները։ Այս ծախքերը թէեւ որոշուած են, բայց վաւերական ըլլալու համար պէտք է մանրամասնութեամբ անցուին վերադարձի հաշիւին (compte de retour, իսկ հին ապը) մէջ եւ փոխանակագրի միջնորդի մը կողմէ,—և հոն ուր փոխանակագրի միջնորդ չկայ, — երկու վաճառականի կողմէ հաստատուի։

Ոըթռէթթի տոկոսին համար օրինական սակով 9% կը հաշուուի։ Թէեւ փոխգիրները առևտրական հրապարակին վրայ այն կարդի թուղթերէն են, որոնցմէ տոկոս չառնուիր, սակայն երբ փոխգիր մը չընդունուելուն կամ չը վճարուելուն համար բռօթէսթօ կ՝ըլլայ, այն ատեն այլ եւս կը կորսընցնէ իր հանգամանքը, պարզ մուրհակ մը կը նկատուի, որով տոկոսի կ՝ենթարկուի։ Սակէ զատ, ուրիշ կէտ մ՝ալ կայ։ Տոկոսը պահանջատէրի մը համար իր դրամը չը կրնալ գանձելէն յառաջ գալիք վնասներուն տեսակ մը հատուցումն է։ Այսպէս, ըստ օրինի փոխգիրը կրողը վերադարձի հա-

չիւին մէջ անոր համար տոկոս մը կ'անցուննէ, որպէս զի հաստուցում մը ստացած ըլլայ եւ այլ եւս իր դրամը գանձած չըլլալուն համար վնասուց պահանջում մը չունենայ։ Առև. Օրէնքը (141 յօդուած) կը տրամադրէ որ փոխգրին գումարին տոկոսը բռօթէսթօ եղած թուականէն բանի, իսկ (142 յօդ.) ո և է ծախքերու համար վճարուած դրամին տոկոսը դատի ձեռնարկուած օրէն սկսի։ Առևտրականները տարբեր հրապարակներու վրայ ունեցած պարտքերնին ու պահանջնին փոխանակ հնչուն դրամով առնել տալու, դիւրութեան ու ապահովութեան համար փոխգիրով կ'ընեն, եւ պարտքային համեմատ երբեմն ½ եւ մինչեւ 1 տարբերութիւն մը կուտան։ Ըմթռէթին մէջ այդ տարբերութիւնն ալ կ'աւելցուի փոխգրին դրամարին վրայ և կը կոչուի ռիֆամպիօ (rechange)։ Փոխգիրը կրողը եթէ պայն քաշողին վրայ ռըմթռէթ ընէ, իր և անոր հրապարակի փոխանակագինի տարբերութիւնը կը հաշուէ, իսկ եթէ փոխգիրը փոխանցողներէն մէկուն վրայ ռըմթռէթ ընէ, իր և այս վերջնոյն հրապարակի փոխանակագինին տարբերութիւնը կը հաշուէ։ Եթէ փոխգրի մը եռեւ չաո մը փոխանցողներ գտնուին, որոնք տարբեր հրապարակներու վրայ փոխգիրը փոխանցած ըլլան եւ ասոնք ալ կարդաւ իրարու վրայ ռըմթռէթ ընեն, այն ատեն անոնք կը տուժեն իւրաքանչիւր հրապարակի փոխանակագինին տարբերութիւնը, որովհետեւ ռիֆամպիօն չի բարդուիր (Առ. Օր. 140)։

Որպէս զի ռըմթռէթ մը օրինական ու վաւերական ըլլայ, պէտք է անոր կցուին, —

1. Բռօթէսթօ եղած փոխգիրը։
2. Բռօթէսթօն կամ անոր օրինակը։
3. Վերադարձի հաչիւ մը։
4. Վկայագիր մը։

Ինչպէս վերը ըսուեցաւ, եթէ վերադարձի հաչիւը փոխգիրի միջնորդներէն մէկուն եւ կամ երկու վաճառականի կողմէ չհաստատուի, այն ատեն ռըմթռէթը վճարողը օրինական ծախքերը եւ իր հրապարակի փոխգիրին դինը միայն կը ճանչնայ։ (Առևտ. Օր. 143) Մեր ուսած բացատրութիւնները աւելի դիւրաւ ըմբռնել տալու համար, հոս կը դնենք ռըմթռէթի, վերադարձի հաչիւի եւ վկայագրի մէկ մէկ օրինակ։

Ուղղութ

Փ. Վ. 103 Լիր. Օսմանեան

Ի տեսուչեան (կամ տեսանելէդ... օրէն) հաճեցէք վճարել այս փոխգիրովս Տիար ... ի կամ հրամանին հարիւր ելիք լիրա Օսմանեան։ Փոխարժէքը կը պահանջեմ ձենէ փոխգրիս կցուած վերադարձի հաշիւով։

Կ. Պոլիս, 10 Օգոստ. 1903

Տիար ... ...

Վերադարձի հաշիւ

Փոխգիրին գումարը	100	Լիր. Օս.
15 օրուան տոկոս	,37½	
Ռիքամպիս	1,14½	
Զանազան ծախքեր		
(Բրօքէրէօ, փեւզաշըը, փիչնորդչէք եւն)	1,48	
	103	» »

Այս հաշուոյն գումարին համար այսօր ի տեսուչեան վճարելի փոխգիր մը քաշած եմ Տիար ... ի հրամանին։

Կ. Պոլիս 10 Օգոստ. 1906

Այս վերադարձի հաշիւին ճշտութիւնը կը հաստատենք

(Վաճառական) (Վաճառական)

Վկայագիր

Այսօր մեր հրապարակին վրայ Պոլսէն այս ինչ տեղ քաշուած փոխանակագրին տարբերութիւնը, առաջի %, կը հաստատենք։

Կ. Պոլիս, 1906 Օգոստ. 10

ԴՐՈՇՄԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻՆ

Վաճառականացներու վերաբերեալ

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

35. — *Փոխանակագրի ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ փոխառութեան, բաժնեթուղթերու եւ պարտատոմսի առեւտուրի համար չինուած պօռտրօները պիտի վճարեն 20 փարա։*

Հին կանոնագրութեան 51րդ. յօդուածը կը տրամադրէր որ փոխանակագիր եւ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր գնելու կամ ծախելու համար պատրաստուած պօռտրօները, որոնց մէջ գումար նշանակուած ըլլայ թէ ոչ, պիտի վճարեն 1 ղրուշ։

37. — *Սակարանի, դործակալ-միջնորդներու կողմէ պատրաստուած ստակագոյցերը պիտի վճարեն 2 փարա։*

38. — *Քօնէսմաններ եւ բեռնագիրներ պիտի վճարեն 1 ղրուշ։*(1)

39. — *Կառապան, էմանէթճի, ջորեպան ու ասոնց նման փոխադրութեան դործով զբաղող առեւտրականներուն դրամ կամ վաճառք մը յանձնած ըլլալն հաստատող տոմսեր եւ մուրհակներ 20 փարայ։*

40. — *Երկաթուղիներու ընկերութեանց բեռնագիրները (պարնամէ) 1 ղրուշ։*

Հին կանոնագրին 68րդ. յօդուածը 20 փարա դրոշմատուրք կը տրամադրէր երկաթուղիներու ընկերութեանց կողմէ տրուած ստացագիրներուն։

41. — *Վաճառք մը ղրկուած եւ կամ յանձնուած ըլլալը յայտարարող հրամանագիրներ (օռտիւօ) 20 փր.։*

43. — *Ծովային փոխադրութեանց պայմանագրութիւններ 2 ղրուշ։*

48. — *Ապահովագրութիւններու համար տրուած առժամեայ վկայագիրներ 20 փարա։*

Հին կանոնագրին 60րդ. յօդուածին համաձայն պիտի վճարէին 1 ղրուշ։

50. — *Ապահովագրութեան վերաբերեալ հաւանագիրներ (քօնբրօմէսօ, թահքիմնամէ) 5 ղրուշ։*

(1) Այս դրոշմը մէկ անգամի համար է, ո՛րչափ ալ ըլլայ քօնէսմանի փոխանցողներուն թիւը։

51. — Ապահովագրական խնդիրներու համար փորձագէտներու կամ իրաւընտիրներու կողմէ տրուած տեղեկագիրներ 5 ղրուշ պիտի վճարեն եթէ հատուցանելի դումարն ըլլայ մինչեւ 100 ոսկի։

10 ղրուշ պիտի վճարեն եթէ 100 ոսկիէն 500
» » » » 500 » վեր ըլլայ

76. — Վաճառքի մը արտադրութեան ու արտածութեան վայրը հաստատող վկայագիրներ, 3 ղրուշ։

85. — Սահացագիրներ եւ հատուցագիրներ պիտի վճարեն 10 փարա մինչեւ 100 ղրուշի համար, 20 փարա 100 ղրուշէ վեր, ինչպէս նաեւ 20 փարա պիտի վճարեն գումար չնշանակուած սահացագիրները։

87. — Նամակի եւ հեռագրի համար վճարուած դրամներու փոխարէն առնուած սահացագիրներ 10 փարա։

88. — Կորսուած ապահովներու տէրերուն հատուցուած գումարներուն սահացագիրները պիտի վճարեն 10 փարա մինչեւ 100 ղրուշ, 20 փարա 100 էն վեր գումարներու համար։

91. — Անհատներու կողմէ թուղթի, կտաւի եւ կամ ուրիշ նիւթի մը վրայ պատրաստուած եւ ցրուել տրուած տպագիր կամ ձեռագիր ազդեր, յայտագիրներ, քարթալօկներ, չրջաբերականներ պիտի վճարեն 2 փարա։

93. — Անհատներու կողմէ թուղթի, խաւաքարտի վրայ պատրաստուած եւ հասարակաց վայրերու մէջ կախուած եւ կամ ցուցադրուած ազդեր 5 փարա։

103. — Ճուրդի եւ նուազուրդի համար յանձնուած տետրակներու վրայ գրուած վերջնական արտօնագիրներ մինչեւ 1000 ղրչ. գումարի մը համար պիտի վճարեն 1 ղրչ. 1000 ղրուշէն վեր՝ 3 ղրուշ։

Հին կանոնագրին 21րդ. յօդուածին համաձայն ան խտիր- 3 ղրուշի դրոշմատուրք պիտի վճարուէր։

106. — Առեւտրականներու մէջ ծախուած եւ առնուած խողակներուն արձանագրութեան յատուկ պաշտօնական տետրակին մէջ գրուած ամէն մէկ արձանագրութեան համար պիտի վճարուի 2 ղրուշ։

Դատական գրոչիւնների եւ

ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԴՐՈՇՄԻ ՏՈՒՐՔ

55. — Հաճզի աղերսագիրներ պիտի վճարեն 2 ղրուչ։

56. — Գրաւոր փոխանորդագիրներ կամ այն բերանացի փոխանորդագիրները, որոնք արձանագրուած են,

10 ղրուչ պիտի վճարեն եթէ մանաւոր են

20 » » » » ընդհանուր են

57. — Քաղաքային եւ առեւտրական դատերու համար դատարաններու եւ ժողովներու կողմէ ուղարկուած կոչնագիրներ պիտի վճարեն 1 ղրուչ։

59. — Բլօթէսթօյի ծանուցագիրներու, անոնց պատասխաններուն ու օրինակներուն համար պիտի վճարուի 3 ղրուչ։

61. — Գրութիւն մը կամ գիւուռ մը քննելու եւ կամ վէճի առարկայ խնդիր մը լուծելու համար դատարաններու կողմէ տրուած վճռագիրները, ժիւժ քօմիսէրներուն տուած տեղեկագիրները, ինչպէս նաեւ բոլոր փորձագէտներու տուած տեղեկագիրները եւ անոնց հաշուրդած օրինակները 3 ղրուչ։

62. — Հաւանագիրներ, համաձայնագիրներ (սուլհնամէ) իրաւընտիրներու տեղեկագիրներ, քօնքօրտաթոներ, դատարաններու ներկայացուած հաշուեկշիռներ պիտի վճարեն 20 ղրուչ։

63. — Պետական Խորհուրդին եւ բոլոր դատարաններուն ու պաշտօնական մարմիններուն կողմէ անհատներու տրուած մազպաթաներու, վճռագրերու, հէօճէթներու որոշումագիրներ, ուր գումար մը որոշուած չէ, ինչպէս նաեւ այն իրաւընտրական վճիռները, որոնք որոշ գումար մը չեն պարունակեր, պիտի վճարեն 10 ղրուչ։

64. — 40.000 ղրուչէ վեր գումար մը պարունակող առարկութեան, ջնջումի, վճիռ մը բեկանելու եւ կամ օրինական ուրիշ պատճառներով միեւնոյն դատարանէն կրկին անդամ տրուած վճռագիրներ ու հէօճէթներ պիտի վճարեն 10 ղրուչ, իսկ 40000 ղրչ.է եւ անկէ վար գումարներու համար համեմատական դրոշմատուրքի 11րդ. յօդուածին մէջ նշանակուած սակերուն կէսը պիտի վճարեն։

86. — Դատական վճռագիրի մը համաձայն իմլասի տայիբէներուն վճարուած գումարներուն համար առնուած ստացագիրները պիտի վճարեն 10 փարա մինչեւ 100 ղրուչի համար, և 20 փարա 100էն վեր։

Հին կանոնագրին 15րդ. յօդուածին մէջ անխտիր 20 փարա նշանակուած էր։

Թանակը	Անունը	Անուանական գինը	Տոկոսը	Էն շատ	Էն քիչ	Վիճակահանութիւն	Վերջին վճարում
	Եգիպտական						
400000	Crédit foncier égyptien 1886 3% *Քրէտի ֆոնսիէ էժիբսիէն*	250	1 Մայիս	100000	250	*Ամէն տարուայ 15ին*	1936
	Հելլենական						
181791	Banque nationale de Grèce 1880 3% *Պանք նասիոնալ տը Կռէս*	400	Յունվ. Յուլիս	100000	400	1/1, 4, 7, 10	1929
	Հոլանտական						
400000	Amsterdam Palais d'industrie 1869 *Ամսթէրտամ Բալէ տ'էնտիւսթրի*	փլ. 2½	.....	.....	փլ. 3	*Յունիս*	1930
400000	Théatre de Roterdam 1894 *Թէաթռը տը Ռօթէռտամ*	» 1½	.....	փլ. 1500	» 1½	*Յունիս, Դեկտեմ.*	1953
100000	Amsterdam palais d'industrie 1867 *Ամսթէրտամ բալէ տ'էնտիւսթռի*	» 10	.....	» 5000	» 21	*Ապրիլ, Հոկտեմ.*	1931
350000	Croix blanche hollandaise 1888 *Քռուա պլանշ հօլանտէզ*	» 10	.....	» 25000	» 14	*Մայիս, Նոյեմ.*	1951
	Հայիթի (Ամերիկեան)						
100000	Emprunt 1896 6% *Անբռէօն*	փր. 500	30Յունիս. 31Դեկ.	.....	500	*Դեկտեմբեր*	1932
72929	Bon de coupon 1875 5 % *Պօն տը քուբօն*	60	Յունվ. Յուլիս	.....	60	*Յունիս 1902*	1922
	Շուեցական						
500000	Théatre de Suède 1889 *Թէաթռը տը Սիւէտ*	գուրօն 20	.....	15000	30	*Մայիս, Նոյեմ.*	1947
	Սերպիական						
330000	Lots Serbe 1881 2% *Լօ Սէռպ*	100	Յունուար	80000	100	11/1, 5, 9	1931

(կը շարունակուի)

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

"Ձէհրի„ին գինը

ԻՆՁՈՒԻ ԻՆԿԱԾ Է

×

Մարզուանեն Խաչատուր Էֆ. Ադաւեան հետեւեալ նամակը գրած է մեզ —

Տէր. — Վստահ ըլլալով որ Թերթիդ նպատակն է տնտեսագիտական տեսակէտով օգտակար ըլլալ հանրութեան, կը համարձակիմ հարցում մը ընել, յուսալով որ կը հաճիք ըստ կարելւոյն ընդարձակ տեղեկութիւն հաղորդել մեզ։ Ձհհրի ըսուած տեղային բերքը, որ կանաչագոյն սիսեռի պէս մանր հատապտուղ մ'է, և Անատոլուի նահանգներէն բաւական մեծ քանակութեամբ ներսպա կ'արտածուի, ունեցած է չրջաններ ուր 6 օխան մէկ օսմ. ոսկի կամ մինչեւ 150 դահեկան արժելով չատ հասութաբեր եղած է։ Սակայն յետոյ գինը սկսած է աստիճանաբար իյնալ և վեց օխան մինչեւ 5—6 ղրչ., ծախուած է, որ արտադրութեան ծախքերն իսկ չի հաներ։ Ասոր համար, երկրագործները սկսած են ճէհրիի թուփերը քակել կամ անխնամ թողուլ։ Սակայն ասկէ քանի մը տարի առաջ գինները դարձեալ սկսան բարձրանալ և վեց օխան մինչեւ 25—30 ղրչ. արժեց։ Այս պարագան դրդիռ եղաւ մեր երկրագործներուն որ ճէհրիի թուփեր տնկեն կամ երեսի վրայ ձգուածները խնամեն։ Միւս կողմէ, խորհելով որ մինչեւ ճէհրիի թուփին պտուղ տալու վիճակին գալը, — որ բաւական ժամանակի կը կարօտի, — թերեւս գինները դարձեալ իյնան, մեր երկրագործները չեն համարձակիր նոր թուփեր տնկել։ Ըմռռնամ ըսելու որ հակառակ այս տեղ երկար տարեն ճէհրիի մշակուած ըլլալուն, ո՛չ ոք գիտէ թէ ճէհրին ո՛ւր կ'օպտուի և ի՛նչ բանի կը գործածուի։ Միայն ընդհանուր բացատրութեամբ գիտենք թէ ճէհրին եւրոպա կ'երթայ, ինչպէս առ հասարակ ամէն տեղային արտադրութիւնները։ Նաեւ չենք գիտեր թէ անոր

դիները ի՛նչ պարագաներէ կ՚ազդուին և կը վտիտքինք որ այս մասին պէտք եղած ծանօթութիւնները տաք Բիւրակի մէջ։

×

ԾԱՆ. ԽՄԲ.— Ցարգոյ նամակագիրը երկու հարցում կ՚ընէ մեզ 1.— Ճեհրին ո՛ւր եւ ի՛նչ բանի համար կը գործածուի եւ 2.— Անոր գինեռուն անկման կամ բարձրացման պատճառները ի՛նչ են։ Ահաւասիկ մեր պատասխանները. —

Ճէհրին գլխաւորաբար Անգլիա կը ղրկուի և մանաւորապէս կը ծառայէ պատմանեռուն դեղին գոյն մը տալու։ երբ քիմիական ներկերը հնարուած չէին դեռ, մեր ճէհրիները միայն կը հայթայթէին դեղին գոյնը, որով թէ՛ սուղ էին և թէ չատ կ՚ապառէին։ կը հետեւի ուրեմն որ քիմիական ներկերու գործածութիւնը մեր ճէհրիներուն ըսպառումը աստիճանաբար պակսեցուցած և անոնց գինները իջեցուցած է։ Այս վիճակը ունեցած է նաեւ մեր սորոնը, ալիզարինի գործածութեան ընդհանրանալուն պատճառաւ։ Գալով սա կէտին թէ ճէհրիի գինները անկում մը կրելէ ետքը, ինչո՞ւ քանի մը տարի առաջ նորէն բարձրացան.— այս հարցումին կը պատասխանէ հետեւեալ իրական պատմութիւնը, զոր մեզ ըրաւ արուածութեան գործերով զբաղող ծանօթ վաճառական մը. — Իզմիրի երեւելի վաճառականներէն հրեայ մը, չահագիտութեան նպատակով, մեծ քանակ ճէհրի կը գնէ և կը մթերէ, բայց հակառակ իր ակնկալութեան, գինները հետզհետէ կ՚իյնան և արուածումը կը պակսի։ Հրեայ վաճառականը կ՚ատիպուի Մանչեսդր երթալ, ճէհրիի գիներուն այս աստիճանական անկումին պատճառը հասկնալու և դարման մը խորհելու համար։ Հոն կ՚ըսուի իրեն որ ճէհրիին սեզ սկսած են քիմիական ներկերը գործածել։ Միայն թէ ճէհրին կանաչի զարնող անուշ դեղին գոյն մը կուտայ և ո՛չ այդ գոյնին համար է որ կը գործածուի ճէհրին։ Այն տարին երբ կանաչի զարնող այդ անուշ դեղին գոյնով պատմանեռու սպառումը քիչ ըլլայ, ճէհրիին խնդրանքը կը պակսի և գիները ալ ըստ այնմ կ՚իջնեն։ Հրեայ վաճառականը կ՚տաւջարկէ այդ գոյնով տհսկիններ չինել տալ, բայց կը պատասխանուի իրեն որ պատմայի

գործարանատէրները արդէն պատրաստած լմնցուցած են իրենց տհաճները։ Հրեայ վաճառականը 1000 ոսկիէ աւելի ծախք կ'ընէ, կը համոզէ գործարանատէրները, այդ գոյնով տհաճներ պատրաստել կուտայ, որոնք իր բախտէն հրապարակի վրայ կը բռնուին, և այսպէս իր ձեռքը գտնուած մեծաքանակ ճէհրին քշելու կը յաջողի։

Ինչպէս կը տեսնուի, կանաչի ղարնող դեղին անուշ գոյնով պատմաներու սպառումը չատցածին պէս, ճէհրին խնդրանքն ալ համեմատաբար կ'աւելնայ։

Այժմ ճէհրին մէկ օխան կ'արժէ $4^1/_4$— $4^1/_2$ ղրչ. Պոլիս, չոգենաւ յանձնելի։

×

Ձէ՞ր սուղ է թէ եռամսեան

Թուրքիոյ վաճառաշահ մէկ քաղաքէն ծանօթ առեւտրական մը կը հարցնէ որ ի Պոլիս հրատարակուած կարևոր թերթերէն մէկը ինչո՞ւ եռամսեայ փոխգիրը սուղ և չէքը աժան կը նշանակէ միշտ։ Ցիշեալ առեւտրականը կը յայտնէ որ այս սխալ արձանագրութիւնը բաւական կը վնասէ իր առեւտր. գործին, որովհետեւ իր յաճախորդները չեն ուզեր համոզուիլ որ թերթին գրածը սխալ կամ թերի է և չէքը աւելի աժան կարծելով կը պնդեն որ իրենց վճարումները չէքով ըլլան փոխանակ եռամսեայի։

Ամենապարզ տրամաբանութեամբ իսկ կարելի է հասկնալ որ

Լոնտոն	3 ամիս	$110 \cdot 27^1/_2$
»	չէք	$110 \cdot 02^1/_2$

նշանակելը սխալ է, որովհետեւ չէքը, որ հնչուն գրամ ըսել է, բնականաբար երեք ամիսէն եօթ վճարելի թուղթէ մը սուղ կ'ըլլայ, մինչդեռ 20 վր. է աւելի աժան ցոյց տըրուած է վերոյիշեալ ցանկին մէջ։ Եւ որովհետեւ չենք կըրնար երեւակայել որ այսչափ տարբրական սխալ մը գոյծուի,

վերոգրեալ դիներըը սա կերպով կրնանք բացատրել.—

Ենթադրենք որ Լոնտոնի փոխանակագրին եռամսեան 110½ և չէքը 110 ղրչ. նշանակուած ըլլայ յիշեալ թերթին մէջ։ Այդ, 100 անգլ. ոսկի գնելու համար ի՞նչ պիտի վճարենք, չէքը 110 ղրչէն հաշուելով, Շինենք պօռտրօն, և կ'առնենանք սա արդիւնքը.—

100		at 110էնվ. Օմ.	110
85	օրուան տոկոս 4%էն		.97½
			110.97½

Ուրով, մէկ անգլ. ոսկիին համար պիտի վճարենք, չէքի հաշուով, 110 ղրչ. 39 փր., մինչդեռ եռամսեայինն համար պիտի վճարէինք 110½ ղրչ., կը տեսնուի որ յիշեալ թերթին մէջ գրուածը չէքին թէ՛ հէ՛ դինը էէ, այսինքն 85 օրուան տոկոսը վրան բարդուած չէ, ապա թէ ոչ ապացոյցի պէտք չկայ հաստատելու համար որ չէքը միշտ աւելի սուղ է քան եռամսեան։

Պաճխայի գործառնութիւնները

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

[Տեսնել ԲԻՒՐԱԿՆ թիւ 28]

×

Ամէն պանքա փոխ դրամ կուտայ, աւանդ առնելով պետական արժեթուղթեր և ճարտարական բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր, Փոխառութեան գումարը պանքան ինք կ'որոշէ և այս մասին ամէն պանքա իր սակայոյցը ունի։ Փոխառութեան նուազագոյն գումարը 50 և երբեմն 100 ֆր.է, և պայմանաժամը 2 կամ 3 ամիս, աւանդ դրուած արժեթուղթերուն տեսակին համեմատ։ Պայմանաժամին լըրանալէն եաք կարելի է նորոգել։ Պանքէրը իր յաճախոր-

դին հետ կնքած պայմանագրութեան մէջ կը յիշատակէ թէ վիճակահանութիւն ունեցող արժեթուղթերուն թիւերը պիտի նայի՞ թէ ոչ և եթէ չհաճ է, պիտի դանձէ՞ թէ ոչ և թէ կտրոններուն սպառելէն ետք պիտի նորոգէ՞ զանոնք թէ ոչ։

Փոխառու մը կրնայ օգտուիլ պանքաներու ընծայած այս դիւրութենէն և իր արժեթուղթերուն փոխարէն առած դրամարով ուրիշ արժեթուղթեր կամ ապրանքներ գնել, և դարձեալ ասանդ ձգելով պանոնք, ուրիշ փոխառութիւն մը կնքել և այս դործողութիւնը շարունակել մինչեւ որ արժեթուղթերու կամ ապրանքներու առաւելագոյն չափը ստանայ։ Հաչիւ եղած է որ այս կերպով մարդ մը իր ունեցած դրամագլուխին քառապատիկը արժող ապրանք կամ արժեթուղթ կրնայ ստանալ և երբ այս արժեթուղթերուն կամ ապրանքներուն գինը բարձրանայ, շատ աղուր չահ մը առաջ կուգայ։ Բայց եթէ գիներուն վրայ անկում մը ըլլայ, վնասը նոյն համեմատութեամբ մեծ կ՚ըլլայ։ Եթէ այդ անկումը նախնական արժէքէն 25% աւելի ըլլայ, դրամագլուխը բոլորովին կը կորսուի, առանց խօսքն ընելու ծախքերուն և տոկոսներուն, զոր փոխառուողը պարտաւոր է հատուցանել պանքային։

Այն փոխատուութիւնները, զորս ուսումնասիրեցինք, պանքաները կը կնքեն թէ՛ վաճառականներու և թէ ոչ—վաճառականներու հետ, և սովորաբար մէկ անգամէն կը սպրուին կը լմնան, բայց ընթացիկ հաշուով փոխատուութիւնները ընդհանրապէս վաճառականներու համար միայն կ՚ըլլան։

×

Վարկի բացում

Վարկի բացումը (ouverture de credit) պայմանագրութիւն մ՚է, որով պանքէրը կը հաւանի մանաւոր երաշխաւորութեամբ կամ առանց երաշխաւորութեան, իր յաճախորդին տալ, մինչեւ որոշեալ գումար մը, հնչուն դրամ կամ փոխանցելի թուղթեր, ո՛ր ատեն որ անիկա պէտք ունենայ։ ԲՍՑ ՎԱՐԿԸ այն է որ պանքէրը, իր յաճախորդին դրամական կարողութեանը վստահ ըլլալով, առանց ո՛և է երաշխաւորութիւն առնելու վարկ կը բանայ։ Բայց յաճախ

բայց վարկ մը կ'ելաշխատուի ապրեթուղթերով կամ վաճառքով, զոր երրորդ մը կը յանձնէ պանքային։ Իսկ եթէ իր եաշխատութիւն տուածը անչափ ստացուածք մ'է, այն ատեն նօտարի մը միջամտութիւնը հարկ կ'ըլլայ։

Վարկ Փոխանակագրի Ընդունելութեամբ

(Credit par acceptation)

Փոխանակ հնչուն դրամ տալու, որ դրամագլուխը անչարժ վիճակի կը վերածէ, պանքէրը ընդհանրապէս նախամեծար կը սեպէ փոխանակագիրներու ընդունելութեամբ վարկ բանալ, որուն պայմանները կ'որոշուին թղթակցութեամբ։ Այս տեսակ վարկի փոխարէն աւանդ կ'առնուի կամ ոչ, յաճախորդին ներչնչած վստահութեան համեմատ։

Օգտուելու համար այս վարկէն, յաճախորդը պանքէրին վրայ փոխանակագրեր կը քաշէ, որոնց պայմանաժամը սովորաբար երեք ամիսը չանցնիր։ Պանքէրը կ'ընդունի այն փոխանակագրերը և քաշողը, զանոնք զեղչել տալով, իրեն պէտք եղած դրամը կը հայթայթէ։ Պայմանաժամին, յաճախորդը կը վճարէ այդ փոխանակագրերուն արժէքը եւ կրնայ վերանորոգել այդ գործողութիւնը, եթէ պէտք ունի։ Պանքէրը այս պարագային մէջ դրամ փոխ տուած չըլլալու, այլ միայն իր վարկը, իր ստորագրութիւնը փոխ կուտայ, ուստի տոկոս չառնէր, բայց իր ստորագրութիւնը փոխ տուած ըլլալուն համար փոխանակագրին պայմանաժամին համեմատութեամբ յանձնարարողէջ մը կ'առնէ։

Վարկի միւս տեսակներուն վրայ յաջորդ անգամ

ՍՏԱՅԱՆԻ Բեսիմչի Քամուրը Օսմանի անուն խիստ կարեւոր հրատարակութեան մը առաջին ֆօրման։ Պիտի պարունակէ Օսմ. լեզուի մէջ գործածուած թուրքերէն, արաբերէն, պարսկերէն 10,000 բառեր, ինչպէս նաև 2000ի մօտ զանազան պատկերներ։ Կը շնորհաւորենք հրատարակիչը, Ճիհան դրատան և տպարանի տէր Միհրան Էֆէնտին, որ մեծամեծ զոհողութիւններով ձեռնարկած է այս կարեւոր գործին հրատարակութեան, և կը մաղթենք որ յաջողակէս ի գլուխ հանէ իր օգտակար ձեռնարկը, յօգուտ Օսմ. գրականութեան։

Դատական Քրոնիկ

Ծովային Առեւտրական Դատարան

16 ՕԳՈՍՏՈՍ

Կարապետ էֆ. Նահապետեանի փոխանորդ վաստատան Բիւզանդ էֆ. դատ բացած էր Դաւնիկ էֆ. Զիլինկիրեանի դէմ եւ երկու մուրհակներու գանձումը խնդրած էր։ Առաջին դատավարութեան մէջ Զիլինկիրեան էֆ. մուրհակին ստորագրութիւնը ուրացած էր եւ Նահապետեան էֆ. ալ յայտարարած էր թէ ինք կրնայ ապացուցանել որ այդ մուրհակը հաճութեամբ ու յօժարութեամբ ստորագրած է։

Այսօր երկու կողմէ դատարան ներկայացան։ Կարդացուեցաւ դատարանին նախորդ որոշումը, եւ Բիւզանդ էֆ. յայտարարեց թէ պատրաստ են վկաները։ Այդ միջոցին Զիլինկիրեան էֆ.ի փոխանորդը յայտարարեց որ մուրհակին ստորագրութեան կէղծ ըլլալը հաստատող քանի մը ապացոյցներ ունի և նախագահին թոյլտուութեան վրայ, ըսաւ որ նախ՝ հակառակ մուրհակին 2½ տարի առաջուան թուական կրելուն, դեռ նոր նոր է, երկրորդ մուրհակին վրայի դրոշմին գոյնը 2½ տարի առաջուան դրոշմի գոյնին չի նմանիր, եւ աւելի բաց գոյն ունի։ Երրորդ՝ մուրհակին դիրերուն մեջտեղին եւ տակի գիւուին մեջտեղին գոյներուն իրարմէ ունեցած տարբերութիւնը, չորրորդ՝ փոխանակ գիւուի՝ իր փոխանորդեալին ստորագրութիւնը պէտք էր առնուէր, քանի որ անիկա գրել գիտէ։

Ընդհ. Դատախազը այս բոլոր ապացոյցներն ու տարակուսութիւնները անհիմն նկատեց։ Դատավարութիւնն աւարտեցաւ եւ վճռոյն հաղորդուիլն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

17 ՕԳՈՍՏՈՍ

Մ. Մելքանեանեան ազերապիր մը տուած էր եւ Բանկալ-

թիւ մէջ Յունուարի 3, Էպրամեանէ ունեցած 11 ոսկի 65 ղրուշ պահանջին դանձումը կը խնդրէր։ Նախագահը երբ հարցուց պարտականին թէ ի՛նչ պիտի պատասխանէ, սա մերժեց պարտք ունենալը։ Սակայն վրայ Մէրճանեանեան յայտարարեց որ Էպրամեան ութ օր առաջ քանի մը անձերու մէջ իր պարտքը խոստովանած եւ զայն վճարելու համար ամսական մէկ ոսկի տալ խոստացած է, որով ինք վկաներով կը հաստատէ անոր պարտք ունենալը։ Նախագահը բացատրեց որ օրէնքը առևտր. գործերու մէջ իրարի համար շահից չընդունիր, եւ պարտականին երդում մը առաջարկելէ պատ ուրիշ միջոց մը չունի։ Ուստի Էպրամեանի երդում առաջարկուեցաւ, եւ անիկա ալ երդում ըրաւ որով դատավարութիւնը վերջացաւ։

21 ՕԳՈՍՏՈՍ

Մանիֆաթուրայի վաճառականներէն Նագաչեան և Մենծիկեան դատ բացած էին Ղալաթիոյ դերձակներէն Կէօրէեանի դէմ և երկու ծրար սաթէնի փոխարժէքը՝ 5 լիր. օսմ. և 66 ղրշ.ին դանձումը խնդրած էին։ Կէօրէեանի փոխանորդը դատի առարկայ եղող խնդիրը ժխտած էր, և պահանջատէրները յայտարարած էին որ վկաներ ունին իրենց պահանջքն հաստատող։ Այսօր ներկայացան վկաները և հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրին. — Առաջին վկան, մէլինորդ Յակոբ աղա, ըսաւ «— Ես Նագաչեանի վաճառատունը կը դտնուէի, Կէօրէեան ու անոր հետ ուրիշ մէկը կայ հոն։ Այս վերջինը երկու ծրար սաթէնին փոխարկինը Նագաչեանի դանձող պաշտօնեային վճարած ըլլալը կը յայտնէր, մինչդեռ անիկա առած չըլլալը կը պնդէր։ Ասկէ կը հետեւի որ Կէօրէեան վաճառք մը ստացած էր այդ վաճառատունէն»։ Կանչուեցաւ երկրորդ վկան. Փաթըրճօղլու խանին կողմերը աշխատող բեռնակիր մը, որ ըսաւ.«—Օր մը Նագաչեան վաճառատունէն ինձ երկու ծրար սաթէն և հաշուեցոյց մը տուին, որպէս զի Ղալաթիա դերձակի մը տանիմ և 100 փարա վարձքս առնեմ։ Ծրարները տարի յանձնեցի, բայց հիմա չեմ յիշեր յանձնած մարդուս անունը ո՛չ ալ կը ճանչնամ զայն, եթէ հիմա տեսնեմ»։

Դատարանը խորհրդակցեցաւ ու այս վկայութիւնները խնդրոյն գոյութիւնը հաստատելու համար բաւական չը նկատեց, որով երդում առաջարկուեցաւ կէօրէհանի։ Այս վերջինը երդում ընելով դատավարութիւնը վերջացաւ, դատական ծախքերը Նազաշեան ու Մեհնժիկեան վաճառատան կողմէ հատուցուելու վճիռով մը։

22 ՕԳՈՍՏՈՍ

Մնանկ Լաթիֆ էֆ.ի սէնտիքներուն՝ Օսման Թալաթ պէյի և Յակոբ Պահրի էֆ.ի դէմ դատ բացած էր վաճառական Ահմէտ էֆ., յայտարարելով որ ի հրամանի 8 մուրհակներով Լաթիֆ էֆ.էն 515 ոսկի առնելիք ունի, զոր սէնտիքները մերժած են ընդունիլ թահիիրը տույունի միջոցին։ Այդ, այդ գումարին պարտուց տումարին մէջ ալճանագրութիւնը կը խնդրուի։ Նախագահը բացատրութիւն ուզեց սէնտիքներէն, որոնցմէ Թալաթ պէյ պատասխանեց թէ անանկը, իր հարցաքննութեան պահուն, ըսած էր որ այդ մուրհակներուն փոխարէնը գործի վաճառական Իսմայիլ Հագգը էֆ.էն առած է 700 ոսկիի ապրանք աւանդ ձգելով։ Իսմայիլ Հագգը էֆ. այդ վաճառքները ծախեր եւ պարտքը փակեր է, թէեւ մուրհակները փոխանցուած, կը դտնուին Ահմէտ էֆ.ի ձեռքը։ Այս մուրհակները, ներկայացնողը պարտաւոր է անոնց փոխարէն աւանդ ձգուած ապրանքներն ալ մէջտեղ բերել։ Հետեւաբար Թալաթ պէյ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիին ալ տախիլը տալա ըլլալը խնդրեց։ Միւս սէնտիքը, Յակոբ Պահրի էֆ., հաստատեց իր ընկերոջ յայտարարութիւնը, զոր դատարանը բանաւոր նկատելով, Իսմայիլ Հագգը էֆ.ին ալ տախիլը տալա ըլլալուն վճիռ տուաւ։

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Գերման Առեւտրական Լեզուի

ԲՈՍՍ

Ա. ՀԱՏՈՒԱԾ

9.

Ծանօթութիւններ.

Ա.— Հայերէնի մէջ գոյական բառ մը որոշելու համար առնո ձայրը ը կամ և գիրերը կ'աւելցնենք եւ կ'րսենք մարդը, ձին, Այս գիրերուն քերականական լեզուով որոշեալ յօդ կ'ըսեն, Գերմաներէնի մէջ անոնց համապատասխան երեք բառեր կան. der, die, das, որոնք գոյականներու առջեւ կը դրուին զանոնք որոշելու համար։

Բ. — Հայերէնի մէջ գոյական բառերը սեռ չունին, այսինքն այս ինչ բառը արական է, այն ինչ բառը իգական կամ չեզոք է, չենք ըսեր, Գերմաներէն բառերը ունին այդ սեռը։ Անոնցմէ ոմանք արական են՝ ու der որոշեալ յօդը կ'առնեն, ոմանք իգական են եւ die իսկ ոմանք չեզոք են և das յօդը կ'առնեն, ինչպէս. —

der Hanf	կանեփը	die Seide	մետաքսը
das Garn	մանուածը		
der Tag	օրը	die Zeit	ժամանակը
das Jahr	տարին		
der Markt	շուկան	die Post	նամակատունը
das Lager	մթերանոցը		

Բառի մը ի՛նչ սեռէ ըլլալը ճանչնալու համար կանոն մը չկայ, վարժութեամբ կը սորվուի։

Գ. — Հայերէնի մէջ որո՛ն կամ ի՛նչ բանի հարցումին պատասխանելու համար բառին վերջը ին, ուն, այ և ն կ'աւելցնենք, ինչպէս մարդուն, նամակին եւ այս ձեւին մէջ սե-

ռական հոլով կ'ըսենք նոյն բառին, Գերմաներեն մէջ բառ մը սեռական ընելու համար սկիզբի der և das յօդերը des, իսկ die յօդը der կ'ընենք, եւ բառերուն ծայրն ալ կա՛մ անփոփոխ կը մնայ, եւ կամ s, es, en գիրերէն մէկ տեսակով կը վերջանայ, ինչպէս. —

der Kaufmann վաճառականը	die Ware des Kaufmannes վաճառականին ապրանքը
die Ware վաճառը	der Preis der Ware վաճառին գինը
das Tuch չուխան	die Farbe des Tuches չուխային գոյնը
der Brief նամակը	die Antwort des Briefes նամակին պատասխանը
die Rechnung հաշիւը	der Betrag der Rechnung հաշիւին գումարը
das Geschäft գործը	der Gang des Geschäftes գործին ընթացքը

München, den 13 Mai 1906
Մ֊նէ֊ն դէն Մա՛յ

Herrn J. Wurm, Magdeburg
Հէռն Յ. Վո՛ռմ Մա՛կդէպո՛ւրկ

Ich	habe	heute	das	Vergnügen	Ihnen
Իխ	հա՛պէ	հոյ֊նէ	դա՛ս	Յէ֊կնէ֊կէն	Ի՛նէն
Ես	ունիմ	այսօր	հաճոյքը		Ձեզ

einen	Auftrag	auf	verschiedene	Artikel
այնէն	Ա՛֊ֆթռա՛կ	ա՛֊ֆ	ֆէ֊շի֊տէնէ	Ա՛֊րթի֊էլ
մէկ	հրաման	վրայ	զանազան	տեսակներու

Ihrer Fabrik zu überſenden. (2)
Իւր Ֆապրիք ցու իւպերզենտեն.
Ձեր գործատան ղրկելու.

Am Fuſſe finden ſie ein Verzeichniſs (1)
Ամ Ֆուսե ֆինտեն ցի այն ֆեռցայխնիս
Ստորեւ կը գտնէք դուք ձէկ ցանկ

derſelben. Die mit... bezeichneten (1) wollen
տեռզելպեն Տի միթ... պեցայխնեթեն վոլեն
անոնց ...ները ով նչանակուած ուզեցէք

Sie ſo ſchleunig als möglich mit dem
Զի զօ շլոյնիկ ալս մէօկլիխ միթ տեմ
դուք այնքան արագ որքան կարելի ...ով

erſten Dampfſchiff nach hier abſenden. (2)
էռսթեն Տամփշիֆ նախ հիր ապզենտեն.
առաջին չոգենաւ դէպ հոս ղրկել.

Ich erſuche Sie, bei der Ausführung dieſes
Իխ էռզուխե Զի պայ տեռ Աուսֆիւռուն տիզես
Ես կը խնդրեմ ձեզնէ մէջ գործածութիւն այս

Auftrags ſich ſtreng (1) nach den gegebenen (3)
Աուֆթրաակս զիխ շթրէնկ նախ տէն կեկեպենեն
հրամանին ... խստիւ համեմատ տրուած

Weiſungen zu richten, und
վայզունկեն ցու րիխթեն, ունտ
հրահանգներուն հետեւիք և

zeichne Achtungsvoll.
ցայխնէ Ախթունկսվոլ
կ'ստորագրեմ յարգանօք

Միւնիխ, 13 Մայիս 1906

Տիար Ի. Վուռմ Մակտէպուրկ

Պատիւ ունիմ Ձեր գործարանի զանազան արտադրութիւններէն հրաման մը այսօր Ձեզ ղրկելու։ Ստորեւ կը

*գտնէք անոնց ցանկը։ * * * Նչանակուածները հաճեցէք կարելի եղածին չափ չուտ՝ առաջին չոգենաւով ինձ դրկել։ կը խնդրեմ որ այս հրամանին գործադրութեան մէջ տրուած հրահանգներուն կէտ առ կէտ հետեւիք եւ ընդունիք յարգանքներս։*

(1) zeichnen նշանակել, usnրագրել: bezeichnen նշանակել: das Verzeichnis ցանկ:

(2) senden. übersenden, absenden դրկել:

(3) geben տալ: gegeben տուած:

(4) Բառերու սկիզբը s գիրը t եւ p գիրերէն առաջ c կ'արտասանեն Գերմաններէն ոմանք. օրին. Stein Շթայն· streng շթրէնկ· Spiel Շփիլ Speise Շփայզէ

Առեւտրական Քրոնիկ

×

Արտածութիւն

Այս շաբթու ծախուեցաւ **62** *կտոր Ամերիկեան, 26ը ընտիր։ 10 անտուկ կողով եօզղատի ապրանք 129 ղրուչէն գնեց Մ. Նաքամուլա, 13 ը Զիլէի ապրանք, 127էն գնեց Մ. Հօլչթէյն, 3ը, նոյնպէս Զիլէի ապրանք, 130 էն գնեց Մ. Համէր։ Իսկ մնաց 36 կողովին 9ը Մ. Իմսըն եւ 27ը Մ. Հօլչթէյն գնեցին, Էնկիւրիի տեսակը 112 էն, Նալլը խան, Միխալըճ 113½—114էն եւ էքսթրա Գարահիսար 115էն։ Հրապարակը անփոփոխ է։ Անցած տարի մինչեւ այս միջոցին 640 կողով եկած էր, մինչ այս տարի եկած է 2035 կողով։*

Ծախուեցաւ **150** *հակ Թիմթիկ, Պէյբազարի ապրանք, զոր Ասլչեան էֆ. գնեց 20½ ղրուչէն։ Գիները 30—40 փարա ինկած են։ Հրապարակը թոյլ է։*

ԵԱՒԱՂԸԻՆ գինն է, չոգենաւ յանձնելի, 7½—7⅞ ղրչ։

Այս շաբթու **4** *վակոն Րումէլիէն եւ* **20** *վակոն Անա-*

ոլուէն ՅՈՐԵՆ եկաւ։ Կակուղ տեսակին գինն է 35½ –36½ Ա. տեսակ 37—38½, խառն 33—34½ փարա, աղօրիք յանձնելի, անալիզի, իսկ կարծրերը, առանց անալիզի, 39, Ա. տեսակ 40 փարա։ Հրապարակը թոյլ է։

ԿՏՈՒՄՏԻՆ գինն է, չոգենաւ յանձնելի, 56—56½ փարա եւ վակոն յանձնելի 54—54½։

ՔԻՉԻ ՏԷՐԻՍԻՆ ծախուեցաւ 27—28 ղրչ., իսկ մաքուր Ա. տեսակ վաճքանները 28½—29 ղրչ.։

Կ. Պոլիս, 19 Օգոստ.

×

Դրամական եւ սեղանաւորական հրապարակ

Անցեալ չաբթու Բարիզի սակարանին մէջ նախընթաց չաբթուան հետ բաղդատելով բաւական ոգեւորութիւն կար։ Պետական կարեւոր թուղթերէն Ֆրանս. Ռանթը և Օսմանեան Միացեալը քանի մը սանթիմ վրայ դրին։ Ֆրանսական Ռանթը 97. 85էն մինչեւ 98, 17ի ելաւ ու ապա 98. 07ի իջաւ։ Անցեալ չաբթուան մէջ Ինայողական Անտուկները 60,000ի մօտ Ռանթ դնեցին։ Օսմանեան Միացեալը 97 52½էն 97. 77ի ելաւ։ Վերջին գինն էր 97. 70։ Սպանիական Արտաքինը դրեթէ անփոփոխ էր։ 96, 40ին չուրջը մէկ երկու սանթիմ տարբերութեամբ կը դասնար։ Ռուսական արժեթուղթերը բաւական դին կոտրեցին։ 1891 3%ը 59 60էն մինչեւ 58, 80ի և 1906 5%ը 80, 60էն մինչեւ 79, 60ի իջաւ։ Կ'ըսուի որ ռուսական 4% տոկոսով 50 միլիոն ռուբլի նոր փոխառութեան մը լուրը հակազդեցութիւն ըրած է գիներու վրայ։ Վարկի թուղթերուն մէջ Պանք տը Ֆրանսի գինը 10 Ֆրանք կոտրեց և իջաւ 3945 Ֆր.ի։ Պանք Օթոման 647 Ֆր.ի վրայ կը մնայ, որու պատճառը այս հաստատութեան խիստ յաջող վիճակին կը վերագրուի։ Հանքային թուղթերուն մէջ պղինձը կը յարատեւէ իր ոգեւորեալ վիճակին մէջ։ Այժմ մետաղը կ'արժէ 84¾ ոսկի, մինչ 1905ին այս միջոցին 70 ոսկի կ'արժէր։ 20% բարձրացած է անցեալ տարիէն։ Թարսուսի պղնձի արժեթուղթերուն գինն է 175½ և Քէչը Քօբըրինը, 159½։ Պալեսի գինը 650էն 658ի բարձրացած է։ Կապարին գինն ալ ամուր է, 17¾ անգլ.

ոսկի։ Սակայն Յունական Լաւրիոմի արծաթուղթերուն դինը 55½ էն 55¼ իջաւ։ Պատճառը իր հրատարակած վերջամնեայ տեղեկագիրն է, ուր 267,878 տրախմի բաց մը կը տեսնուի։ Այս ընկերութեան հանքերուն մէջ վեց ամսուան ժամանակամիջոցին 2,710,450 քիլօ կապար արտադրուած ու վաճառուէն 1,632,381 տրախմի գանձուած է։ Վեց ամսուան մէջ չահած է 166,988 տրախմի ու ծախսած է 434,866 տրախմի։

*** Անցեալ եօթնեկին մէջ դրամական հրապարակին վրայ նպաստաւոր երեւոյթներ տեսնուեցան։ Ըսուեցաւ իսկ թէ Անդրիայ պանքային իր զեղչի սակը բարձրացնելու վախը բոլորովին փարատած է, և արդարեւ Լոնտոնի հրապարակին վրայ առատ դրամ կար։ Միայն մէկ միլիոն ոսկի գանձատոմսերէ հաւաքուած էր ու այս պատճառով խիստ կարճ օրերու տոկոսին սակը 2½% էն մինչեւ 1⅝ իջած էր։ Սակայն չաբթուան վերջին օրերուն, եկած լուրերէ կը տեսնենք թէ հակառակ դրամի առատութեան, սակը 2½ էն մինչեւ 3 բարձրացած է։ Եռամսեայ թուղթերուն սակն է 3 3/16։

Անցեալ չաբթու Պոլսոյ սակարանին մէջ գիներն էին Օսմանեան Միացեալ՝ 105 32 վար — 106 4 վեր։ Վերջին գինն է 105 33։ Րումէլի երկաթուղի 144⅛-144½. Վերջին գինն է 144⅜։

*** Նորահաստատ Շերքէթը Խայրիէի Համիտիէ չոգենաւային ընկերութեան արժեթուղթերը, որոնք 5 ոսկինոց 15,000 բաժիններու վերածուած են, ընդունուեցան Գալաթիոյ Սակարանին մէջ։

Զուխային "ֆինիճ,,ը

Պիլիցէ՝ աւստրիական չուխայի գործարաններու կեդրոնէն՝ կը հեռագրեն թէ չուխայի փինիչ ընող գործարանատէրները 10—15% բարձրացուցած են իրենց գիները։ Զուխայի նախանիւթը և գործաւորչէքն ալ նոյն համեմատութեամբ բարձրացած են արդէն։

Արտօնատէր Հ. Ս. Խ. ԻՒԹԻՒՃԻԵԱՆ | Տպագր. Ն. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

Գիշերօթիկ Բարձր. Վարժարան

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՈՒՅՑ ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Հաստատեալ 1888 Մայիս 1

Վարժարանիս 20րդ տարեշրջանն է յառաջիկայ Սեպտ. 1ին։ Դասերը պիտի սկսին Սեպտ. 4 Բ. օրը։ Վարժարանիս մէջ զուտ տոհմային եւ համեստ կրթութեան հետ կ'ուսանուին. Օսմ. Հայ. Ֆրան. Անգլ. լեզուները, Բնական եւ Ձափական նաեւ այլ դիտութիւնք եւ ուսմունքներ խնամով, ընդարձակ ու գործնական կերպով։ Վաճառականական սկզբունքներուն, եւ Համարակալութեան մեծ կարեւորութիւն պիտի տրուի յառաջիկայ շրջանին մէջ։

Վաժարանս չահու համար բացուած չէ, և մանաւանդ չատ աժան միջավայրի մը մէջ գտնուելուն, ուսանողի մը տարեկան թոշակ որոշուած է՝ միայն (12) տասներկու լիրայ Օսմ. որուն կէսը կանխիկ, եւ միւս կէսն ալ Մարտի սկիզբն նոյնպէս կանխիկ կը գանձուին։ Մի անգամի համար դպրոցական մատեանի դրամ կ'առնուի (½) կէս լիրայ Օսմ։

Վարժարանս ունի իրեն յատուկ բժիշկն՝ որ ամէն օր ժամ մը կ'այցելէ եւ կ'աւանդէ նաեւ առողջապահական դասեր։

Ուսանողին գրական եւ դասական պիտոյքներու. ճերմակեղէնի լուացման, տափրուելու, բժիշկի եւ դեղօրէից ամէն ծախքերը վարժարանէս կը հոգացուին, բայց հագուստ, ճերմակեղէն եւ այլ ամէն զգեստեղէնք, ինչպէս նաեւ երկար տեւող հիւանդութեանց եւ երկրորդ բժիշկի մը պէտք զգացուելու պարագային տեղի ունեցած ծախքերն ուսանողաց կը վերաբերին։

Ջրի, կիսաթոշակ եւ նոյն իսկ ամենափոքր պակաս թոշակով ուսանող ամենեւին չընդունուիր։ Ընդունուելու համար եղած ամէն առաջարկութիւններն երբէք նկատի չեն առնուիր, եւ իսպառ անպատասխանի կը մնան։

Յառաջիկայ շրջանին մէջ 15—22 թոշակաւոր ուսանողներ հազիւ կրնանք ընդունիլ, ներկայ ուսանողաց թուոյն բազմութեան պատճառաւ, եւ կը չարունակենք վարժարանս իր նախկին կանոնաւոր եւ բարձրագոյն ընթացքով։

6—3 ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼԵՍԱՆ

BIÈRE AMSTEL

Ամսդէլի Գարեջուր

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՅԱՄԲԱՐՁՈՒՄ (ՀՈԼԱՆԴԱ)

Միմիայն ընտիր գարիէ և հմուլէ (houblon) չինուած այս առաջնակարգ գարեջուրը անուանի բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած է իր անուշանոյշ, կազդուրիչ և զովացնող հանգամանքներուն պատճառաւ։

ԾԱՆ.— Ամսդէլի գարեջուրը Պոլիս կը ներածուի միմիայն շիշերով։ Կան գարեջուրներ, որ տակառով ալ կը բերուին եւ հոս շիշերու մէջ լեցուելով կը ծախուին իբրեւ ճշմարիտ (original)։ Այսպիսի խարդախեալ գարեջուրներէ չխաբուելու համար կը խնդրուի ուշադրութիւն ընել վերեւ տեսնուած մառխալին։

Կը գտնուի ֆիւպներէն, մեծ ճաշարաններէն, օթէլներէն եւ մեծ նպարավաճառներու մօտ։

ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՆՏԳԼԵԱՆ ԽԱՆ

Dépôt général, Foundouklian Han, Stamboul

20—7

Զորեղ եզուեան խօսակցութիւն

ՀԱՁ. ԴԱՂ. ԱՆԳԼ. ԵՒ ԳԵՐՄ.

Զ. Տ. Ս. Փափազեան էֆ.ի այս երկը կը բաղկանայ 320 էջերէ. Ա. Բառագիտ. Բ. Խօսակց, գնման, վաճառման, ճամբորդութեան Գ. Նամակներ, հրաւիրագրեր եւ առեւտր. Թղթակցութիւններ։ Կարելի է խիստ կարճ ժամանակի մէջ խօսիլ յիշեալ լեզուները։ Գին լաթակազմի 12 ղրշ.։ Կը ծախուի դրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Պալենց գրատուն, նաեւ Էսկիեան գրատուն։ Վարժարանաց համար զեղչ։

10—3

ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ. — Հայ. Սեզդ. — Զ. Տ. Ս. Փափազեան Էֆ.ի այս երկը կը բաղկանայ **507** էջերէ եւ կը պարունակէ **40,000** է աւելի բառեր, սեռեր, առացուածքներ։ Պատրաստուած է խնամով եւ գլխաւոր հետեւողութեամբ Webster ի հռչակաւոր բառագրքին։ Անհրաժեշտ է ամէնուն։ Գին լաթակազմի 5 ղրուշ։ Կը ծախուի գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղի՝ Պալենց գրատուն ևանեւ Էսկիեան գրատուն։

6-10

Գնաւորները հաստատուած վաճառականներ, յանձնախումբներ, գործատէրեր, դպրոցի պատասխանատուներ մեզ պէտք ունին տպագրական գործեր պատրաստել տալու, բայց կը տուրքի վճարելով թէ որո՛ն յանձնարարեն գանձել ու ուժգին, մանուկ եւ փութով կատարուին։ Սեծուծ խնամքի միջոցով ի դիմել ուղղակի

ՆՊԱՆ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԿԻ ՈՒՂԻ

Տպարանը, որ յանձնարարութիւնը ստացածին պես մանուր եւ ճաշակաւոր ձեւով կը պատրաստէ, ապահով ծրարներ կը կնքէ եւ յղարէ բրուսարով իրենց տէրոջ կը վերադարձնէ։ 5 դրամ։ Ցոյց յանձնարարութիւն մը 500 դրամ։ Ցոյցին չտեղ խնդրել ու տպագրել կը պատ-

ԲԻՒՐԱԿՆ

ԾԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

"PURAGN,,

REVUE ARMÉNIENNE

Bab-Ali Djaddessi, No. 38

«پوراکن»

ارمنیجه غزته‌سی

باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرو

թիւ 32

2 ՍԵՊՏԵՄ.

1906

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան բաժնեգինն, կանխիկ ղր. 60
Վեցամսեայ » » » 30
Եռամսեայ » » » 15
Ամսեայ » » » 5
Փոխանցումները կ'ընդունուին դիւրանատելի պայմաններով

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան բաժնեգինը կանխիկ վճարողը կ'ստանայ
1. — Հինգ հատոր Մխիթար
2. — Հարիւր այցաթուղթ
3. — Փոխանցումի մը իրաւունք
2 բաժանորդ գտնողին էֆօ տը բոնի մը

ՀՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հատը 40 փարա

ԴՈՐԴԻ ԽՆԴՐԱՆՔԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՑ.—կարեւոր գործառնութիւնները Պոլսոյ եւ իզմիրի հրապարակներուն վրայ։

ՄԱՏՈՒ ԱՑԻՆ ԴՈՐԾԱՈՒՆՈՒԹԵԱՆՑ ԱՇՏՈՒՆ ԴԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԱՃԱՌԱՇՏՈՒՆԻ ԽՆԱՆՔԸ։

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿՈՂՆԻԿ.— Առեւտուր։ Բ. եւ ծովային առեւտրական դատարաններուն առջեւ տեսնուած դատեր։

ԴԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՌՕՏՏՐԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒ։

ԱՌՕՏՏՐԱԿԱՆ ԿՐՈՆԻԿ.— Առեւտուրը Էնկիւրիի մէջ.— Խարբերդի խոզակը եւ բուրդը եւ ուղեւոր պաշտօնեաները.— Ատաթազարի արմտիքը եւ Մ. Տիպովսքիի նուէրը.— Շերամաբոյծներուն.— Ագշէհիրի վաճառականները.— Թուքատի հրապարակը.— Դրամական եւ սեղանաւորական կեանքը.— Մետաղներու գինը.— Փոխանակագրի եւ բամբակի հրապարակները.— Պոլսոյ նաւահանգիստը.— Պոլսոյ վաճառականներուն եկած ապրանքները։

Հատը 40 փարա

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԳՐԱԳԻՐ, ՀԱՁՈՒԱԿԱԼ, ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ

Ուզող վաճառականներուն ազդերը

կը հրատարակուին Բիւրակի մէջ առանց ո՛և է փոխարինութեան։

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ Է

Երկրորդական գրագիր մը

Պարկեշտ եւ գործունեայ

Դիմել «ԲԻՒՐԱԿՆ»ի

THE SINGER

MANUFACTURING Cie.

ՄԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻԶ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՍԱՆ

400է աւելի

Պատուոյ վկայական
Շեագրամ

Սինկէրի կարի մեքենաները, իրենց տոկունութեան համար աշխարհի ամէն կողմը տարածուած են։

ԲՈԼՈՐ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ
ԲՈԼՈՐ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐԸ
ԲՈԼՈՐ ԿՈՇԿԱԿԱՐՆԵՐԸ
} Սինկէրի մեքենայ միայն կը գործածեն

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին.—

ԹՍՐՍ. { Շիտակ ճամբայ, Գալաթասէրայի դիմաց
» » Պօնմարշէի դիմաց, 343կրկ.

ԴԱԼԱԹԻՍ. { Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ
Թրամուէյի կայարանին դիմաց

ՊՈՒՐՍ { Սուլթան Համամ, Թիւ 2
Սուլթան Պայազիտ, Թրամուէյի կայարանին դիմաց, Թիւ 13

ՍԱԽԻՏԱՒ, Զարշը Պօյու, Թիւ 120

Սինկէրի կեդրոնատեղին կը գտնուի Բերա, Շիտակ ճամբայ Թիւ 343 կրկին, Տիւզ օղլու Սարգիս պէյի տունը։

50—18

THE SINGER THE SINGER